

HÍREK

TÖRTÉNELMI VÁNDORGYÜLÉS ZALAEGERSZEGEN (1968. AUGUSZTUS 26—28)

A MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT több más tudományos intézet és társadalmi szerv támogatásával az idén Zalaegerszezen rendezte meg hagyományos vándorgyűlését. A tanácskozások középpontjában a helytörténeti kutatás és eredményeinek oktatási felhasználása állott. A téma időszerűségét a beszámolók felett kialakult rendkívüli élénk és színvonalas vita, és a mintegy kétszáz főnyi résztvevő ottléte is mutatja.

A fő referátumban *Benda Kálmán* (Budapest) a tőle megszokott hévvel és éleslátással fejtegette. Bevezetőjében a helytörténeti kutatás és az országos történetírás viszonyát elemezte, és megállapította, hogy a helytörténetírás mind a mai napig az országos történetírás hatására túlzottan politikai történeti jellegű maradt. Majd rátért azokra a problémákra, melyekben a helytörténeti kutatás — nézete szerint — a leginkább elősegítheti az országos történetírás fejlődését; ilyenek a földrajzi környezet kialakulásának vizsgálata (történelmi topográfia), különféle demográfiai és szociológiai kérdések, mint a lakosság lélekszámának alakulása, a dolgozó nép mindennapi élete történelmünk különböző korszakaiban, az egyház szerepe és a nagy ideológiai áramlatok jelentkezése a falun stb. Végezetül a helytörténeti kutatás központi irányításának szükségességét hangsúlyozta.

Kiss Tibor (Pécs) a helytörténeti ismeretek oktatási kérdéseit vázolta, és ebben kitért a hazafias nevelés és a honismeret, honszeretet összefüggéseire.

A hozzászólók főleg a pedagógiai kérdések gyakorlati vonatkozásait érintették. Sok érdekes gondolatot vetett fel *Vörös Károly* (Budapest) a helytörténeti irodalom műfaji problémáiról, valamint *Berend T. Iván* (Budapest) a helytörténeti kutatás és az oktatás jobb koordinálásának szükségességéről, a politikai, gazdasági, valamint a társadalmi történetírás szerepéről és helyéről a hadtörténetírásban.

Az első napi tanácskozások után *Vörös Károly* (Budapest) a Magyar Történelmi Társulat nevében koszorút helyezett el Zala megye három kiemelkedő alakjának: *Somssich Miklós*, *Csány László* és *Deák Ferenc* emléktáblájánál. A tudományos ülés második és harmadik napján nagyrészt helytörténeti vonatkozású, magas tudományos igényességgel készült, jelentős új kutatási eredményekre támaszkodó referátumok hangzottak el. *Wellmann Imre*: Az 1767. évi úrbérrendezés problémái és *Gábor Györgyné*: *Hamburger Jenő* c. előadását vita követte.

A tudományos eredményekben gazdag vándorgyűlés sikerét emelte az is, hogy a résztvevők autóbuzsikirándulás során megismerkedhettek Zala megye néhány nevezetességével.

R. Gy.

A HADTÖRTÉNELMI INTÉZET ÉS MÚZEUM 1968. ÉVI ESEMÉNYEIBŐL

A CATTARÓI MATRÓZFELKELÉS

50. évfordulójáról február 2-án emlékeztünk meg. Az ünnepségen, amelyen *Hetés Tibor*, a Munkásmozgalmi Múzeum osztályvezetője tartott előadást, megjelentek a felkelés egykori résztvevői is. *Réczey László*, a „Helgoland” volt matróza személyes élményeivel egészítette ki a beszámolót.

OTTA ISTVÁN VEZÉRŐRNAGY,

a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum parancsnoka március 22—31. között Bulgáriában járt és *Czinege Lajos* vezérezredes, honvédelmi miniszter megbízásából a Várnai Fegyverbarátság Park Múzeumnak csapatzászlót adott át. Az ünnepségről a Bolgár Televízió közvetítést adott. A magyar vendég több bolgár városban is járt, és veterán-találkozókön vett részt.

A TUDOMÁNYOS

ISMERETTERJESZTŐ TÁRSULAT

Országos Hadtudományi Választmánya április 26—27 között intézetünkben tartotta meg ez évi ülészakát. A tanácskozás első napján *dr. Mucs Sándor* alezredes, a történettudományok kandidátusa, *Kiss András* alezredes, *Molnár Pál* alezredes és *Gellért Tibor*, a Hadtörténelmi Intézet tudományos munkatársai tartottak referátumot, illetve korreferátumot: „A Magyar Néphadsereg 1945—1948 közötti történetének néhány kérdése” címmel. Az elhangzott előadások a Hadtudományi Közlöny 1968. évi 2. számában jelentek meg.

A HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEK SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGA,

a szerzői törzsgárdával együtt május hónapban bensőséges keretek között emlékezett meg a Hadtörténelmi Közlemények új folyama megjelenésének 15. évfordulójáról. Ennek során a résztvevők megbeszélték a lap tudományos és technikai színvonalának további emelése érdekében teendő feladatokat.

HOCHSTEIGER TIBOR EZREDES,

a Csehszlovák Hadtörténelmi Intézet parancsnoka június hónapban meglátogatta intézetünket. Itt-tartózkodása során a tudományos munka szervezéséről és a két intézmény együttműködésének lehetőségeiről folytatott beszélgetést intézményünk vezetőivel.

A HADTÖRTÉNELMI INTÉZET ÉS MÚZEUM KÜLDÖTTTSÉGE,

Otta István vezérőrnagy és *Godó Ágnes* alezredes július hónapban részt vett a Szarajevóban szervezett „Neretva — Szutjeszka — 1943” tudományos szimpoziumon. *Godó Ágnes* alezredes korreferátumot tartott „Az 1943-as katonapolitikai események és a magyar—jugoszláv kapcsolatok” címmel.

DR. CSILLAG FERENC EZREDES,

a hadtudományok kadidátusa, az Országos Hadtörténelmi Múzeum parancsnoka július hónapban Jugoszláviában tett látogatást, ahol a Hadtörténelmi Múzeum új kiállításait tanulmányozta.

KONRAD BUGAJAK EZREDES,

a Wojskowy Przegląd Historyczny fő-szerkesztője szeptemberben meglátogatta a Hadtörténelmi Közlemények szerkesztőségét. Lapunk főszerkesztőjével tárgyalt a két tudományos orgánium együttműködéséről, tanulmányok és cikkek kölcsönös cseréjéről.

DR. REINHARD BRÜLL EZREDES,

a Német Nemzeti Néphadsereg Hadtörténelmi Intézetének parancsnoka is szeptember hónapban volt intézetünk vendége. A német vendég *Otta István* vezérőrnaggyal a két tudományos intézmény kapcsolatainak fejlesztéséről folytatott megbeszélést.

VALTER SCHAUMANN,

az osztrák hadsereg őrnagya szeptember hónapban diavetítéssel egybekötött előadást tartott az intézet tudományos dolgozóinak „Hegyek és katonák” címmel. A hegyi kiképzés történetéről és az osztrák—magyar hadseregnek az első világháborúban az Alpokban vívott hegyi harcairól tájékoztatta hallgatóit.

A TIT ORSZÁGOS TÖRTÉNELMI VÁLASZTMÁNYÁNAK,

és a Budapesti Történelmi Szakosztályának előadói konferenciáján *Óry Károly* hadtörténész, intézetünk tudományos munkatársa október 16-án előadást tartott „A Károlyi-kormány kísérletei az önálló haderő megteremtésére” címmel.

EZ ÉVBEN IS

több tudományos munkatársunk kapott lehetőséget arra, hogy külföldi levéltárakban végezzenek kutatómunkát. *Tóth Sándor* alezredes a Szovjetunió Honvédelmi Minisztériumának Levéltárában a szovjet hadsereg magyarországi felszabadító hadműveleteire vonatkozó levéltári anyagban kutatott. *Dr. Gázi József* az NDK Nemzeti Néphadsereg Levéltárában a magyar ellenállás történetére vonatkozó anyagot tanulmányozta *Godó Agnes* alezredes Belgrádban a „Magyarok részvétele a jugoszláv népfelszabadító háborúban” című témához gyűjtött anyagot.

GALVÁN KÁROLY MÚZEOLÓGUS

az osztrák Hadtörténelmi Múzeumban tett látogatást, ahol az osztrák—magyar hadsereg egyenruházatának fejlődését tanulmányozta.

RÁZSÓ GYULA HADTÖRTÉNÉSZ,

intézetünk tudományos munkatársa a Torino Institut Universitaire d'Études Eurapiennes másodéves ösztöndíjasaként „A fasizmus katonapolitikája” című témakörben végzett kutatásokat.

ÚJ TÖRTÉNETI MUNKÁKKAL JELENTKEZTEK

az intézet tudományos munkatársai. *Hetés—Morváné—Tóth* kollektíva „Csak szolgálati használatra” címmel dokumentumokat tett közzé a Horthy-hadsereg történetéből. *Dr. Ács Tibor* alezredes „Hadsereg és politika a harmadik világban” címmel írt monográfiát. *Dr. Gázi József*, az MSZMP Párttörténelmi Intézetének tudományos munkatársával, *Pintér Istvánnal* közösen szerkesztette a magyar ellenállási mozgalom történetéről szóló, „Fegyverrel a fasizmus ellen” című tanulmánykötetet. Az intézet munkatársai készítették a „Katonahősök” című biográfiai kötetet. *Dr. Liptai Ervin* ezredes, a történettudományok kandidátusa a Tanácsköztársaság honvédő háborújának történetét írta meg tudományos-népszerű formában. *Árokey Lajos* őrnagy, ugyancsak a Tanácsköztársaság történetét mutatja be képes album formájában, amely „Jöjjetek ezrével” címmel jelent meg.

AZ 1918-AS POLGÁRI DEMOKRATIKUS FORRADALOM

és a Magyar Tanácsköztársaság 50. évfordulója alkalmából az Országos Hadtörténelmi Múzeumban október hónapban vetített képes előadásorozat indult. Az előadások pontos idejéről a napi sajtó ad hírt.

Bende Sándorné

AZ ORSZÁGOS HADTÖRTÉNETI MÚZEUM

„A Magyar Tanácsköztársaság” című újjárendezett kiállítása 1968 november végétől ismét a látogatók rendelkezésére áll.